

Projectplan Atelier Actieve openbaarheid van WABO-dossiers

Erika Hokke, versie 1.1, 14 mei 2014

versie	actie	Verspreiding
2014-01-15	Opzet projectplan §§ 1 t/m 5	E. v.d. Bent, M. Lulofs, Ch. Jeurgens
2014-01-30	Input docenten verwerkt	R. Grootveld, J. van Oss, E. v.d. Bent
2014-02-12	Input R. Grootveld, J. van Oss, E. v.d. Bent verwerkt	PAOO, DCMR, NHA, WSBD
2014-02-21	Input PAOO overleg verwerkt	Archief2020
2014-03-19	Input Archief2020 verwerkt, reacties docenten verwerkt	docenten, Stadsarchief Rotterdam, Archief2020
2014-03-21	Input Archief2020 verwerkt	PAOO
2014-03-27 1.0	Laatste opmerkingen verwerkt. vastgesteld door PAOO	PAOO, Stadsarchief Rotterdam, Noord-Hollands Archief, DCMR, WSBD, Archief2020, KVAN, BRAIN
2014-05-14 1.1	Begroting in apart document. Stuurgroep aangepast.	PAOO, Stadsarchief Rotterdam, Noord-Hollands Archief, DCMR, WSBD, Archief2020,

Inhoudsopgave

1. Inleiding en leeswijzer.....	1
2. Ateliers voor Onderwijs en Onderzoek	2
2.1. Innovatie in onderwijs.....	2
2.2. Het 'atelier-model'	4
3. Projectplan Atelier Actieve openbaarheid van WABO-dossiers.....	7
3.1. Het vraagstuk : Actieve openbaarheid van WABO-dossiers	7
3.2. Inrichting van het Atelier	8
3.3. Resultaat van het Atelier	11
3.4. Organisatie van het atelier	12
3.5. Communicatie / kennisdeling	13
3.6. Risico's en maatregelen.....	14
4. Planning uitvoering atelier	15
4.1. Fase 1: opzetten van het atelier	15
4.2. Fase 2: uitvoering van het atelier.....	15
4.3. Fase 3: borging, evaluatie en afronding	16
Bijlage 1	17

1. Inleiding en leeswijzer

Het Platform voor Archiefonderwijs en -onderzoek (PAOO), waarin de archiefopleidingen van de Hogeschool van Amsterdam, de Universiteit van Amsterdam en de Reinwardt academie zijn verenigd, introduceert vanaf collegejaar 2014-2015 samen met de Universiteit Leiden een nieuwe vorm van onderzoek en onderwijs: het Atelier. In een atelier werken studenten en docenten van de opleidingen samen met professionals vanuit de praktijk en (externe) experts aan het oplossen van vragen die leven in het archief- en informatiedomein.

Voor 2014-2015 staan twee ateliers gepland: het atelier *Actieve openbaarheid van WABO-dossiers* en het atelier *Documenteren van de Samenleving*. Ze zijn te beschouwen als twee pilots voor de ateliers, een goede evaluatie zowel tijdens als na afronding van de ateliers moet inzicht geven in de mogelijkheden die de ateliers bieden voor een nieuwe manier van onderwijs en onderzoek. Hoofdstuk 2 beschrijft deze innovatie in onderwijs, de doelstellingen die de onderwijsinstellingen willen bereiken met deze ateliers en de vorm van een atelier.

In het *Atelier Actieve openbaarheid van WABO-dossiers* werkt het PAOO samen met het stadsarchief Rotterdam. Dit atelier sluit aan bij de kabinetsvisie Open Overheid en de initiatiefwet Open Overheid van Groenlinks en D66 en relateert deze aan de dossiers die ontstaan bij de uitvoering van de Wet Algemene Omgevingsbepalingen (WABO). De centrale vraag van dit atelier is "Wat houdt het bestuurlijke begrip actieve openbaarheid precies in als het gaat om WABO-dossiers, en is deze actieve openbaarheid en toegankelijkheid te realiseren?"

Het voorliggende projectplan¹ beschrijft in de hoofdstukken 3 en 4 de activiteiten die nodig zijn om dit atelier in te richten en uit te voeren. Hoofdstuk 5 bevat de begroting.

Dit projectplan heeft de volgende doelen:

- het ondersteunt de besluitvorming van het PAOO en het stadsarchief Rotterdam over de aanpak, planning, begroting en inzet van mensen en middelen in dit atelier;
- het definieert de werkzaamheden van de Atelierbaas (projectleider) van dit atelier en van de studenten, docenten en professionals die deelnemen aan het atelier;
- het vormt de basis voor een verzoek tot co-financiering van dit Atelier door programma Archief2020;
- het vormt de basis voor de evaluatie van het atelier als nieuwe innovatieve, inspirerende en interdisciplinaire leeromgeving voor beginnende (studenten) en ervaren professionals.

Dit projectplan is opgesteld in opdracht van programma Archief2020 en het Platform voor archiefonderwijs en -onderzoek. Input voor het projectplan is gegeven door docenten van de archiefopleidingen, bestuursleden van het PAOO, medewerkers van het stadsarchief Rotterdam, medewerkers van Noord-Hollands Archief, medewerkers van DCMR en waterschap Brabantse Delta, medewerkers van programma Archief2020, voorzitters van BRAIN en KVAN, de lector Digital Archiving and Compliance en de lector Cultureel Erfgoed van de Reinwardt academie.

Bijlage 1 bevat een overzicht van de gevoerde gesprekken.

¹ Voor het atelier 'Documenteren van de Samenleving' wordt een eigen projectplan opgesteld.

2. Ateliers voor Onderwijs en Onderzoek

2.1. Innovatie in onderwijs

2.1.1. Ateliers voor onderwijs en onderzoek

Het platform voor Archiefonderwijs en –onderzoek (hierna: PAOO) introduceert vanaf collegejaar 2014-2015 een nieuwe vorm van onderzoek en onderwijs: het Atelier. In een atelier werken studenten en docenten van de archiefopleidingen samen met professionals vanuit praktijkorganisaties en externe experts aan het oplossen van vraagstukken die zich voordoen in het archief- en informatiedomein. De vraagstukken zijn actueel, raken meerdere disciplines, zijn nog niet (volledig) opgelost en worden voorgedragen door organisaties uit het werkveld. De ateliers sluiten aan bij de behoefte in het veld tot ‘collegiaal experimenteren’ en het uitwerken van praktijkcases. Een atelier kan, al naar gelang de behoefte en onderzoeksvraag, verschillende vormen aannemen: als digitaal uitwisselingsplatform, als ruimte in een gebouw waar deelnemers samen onderzoeken en experimenteren, als netwerkorganisatie, als ‘pop-up’ locatie, etc.

Kenmerkend voor de ateliers is de samenwerking tussen de beginnende beroepsbeoefenaren (studenten en alumni), ervaren onderzoekers (docenten) en praktijkdeskundigen werkzaam in het archief- en informatiedomein (professionals) bij het formuleren en toetsen van oplossingen voor concrete vraagstukken en het actief verspreiden van de resultaten. In deze samenwerking en de actieve kennisdeling verschilt een atelier van een regulier project binnen een organisatie of van een reguliere module in een opleiding.

2.1.2. Beoogde innovatie

Versterking van de gemeenschappelijkheid in het archiefonderwijs en –onderzoek was enkele jaren geleden de reden om samenwerking vorm te geven tussen drie instituten die het archiefonderwijs verzorgen en waar archiefonderzoek een van de speerpunten is. Universiteit van Amsterdam (hierna: UvA), Hogeschool van Amsterdam (HvA) en Reinwardt academie (hierna: Reinwardt) hebben eind 2010 met een overeenkomst de krachten gebundeld binnen het Platform voor Archiefonderwijs en –onderzoek.

Hoewel ieder opleidingsinstituut een eigen curriculum heeft, vindt al enige jaren samenwerking plaats. De minor archivistiek, een minor van zes maanden, wordt door HvA en Reinwardt samen verzorgd. Studenten van HvA en van Reinwardt kunnen deel nemen aan deze minor. Docenten van de HvA verzorgen onderdelen van het onderwijs in de UvA, met name in de master archiefwetenschap. In 2014-2015 wil het PAOO samen met de Universiteit Leiden, leerstoel Archiefwetenschappen (hierna: RUL-AW), de ateliers als een nieuwe vorm voor onderwijs en onderzoek testen. Door gezamenlijk een atelier in te richten organiseren de onderwijsinstellingen een vorm, waarin zij nauw(er) samenwerken in het begeleiden van aankomend archivariessen en tegelijkertijd werken aan de ontwikkeling van het vakgebied. Dat doen de bij het archiefonderwijs betrokken docenten door het inrichten van twee ateliers, waarbij in de ateliers uitgegaan wordt van een interdisciplinaire² benadering van de vraagstukken.

De vernieuwing die het PAOO beoogt ligt op de volgende punten:

- *Onderzoekend leren in een innovatieve, dynamische context*
Aan studenten van het initieel onderwijs (HBO, WO) wordt een onderwijs- en onderzoeksomgeving geboden die niet voorspelbaar is. Studenten gaan aan de slag met een actueel vraagstuk, dat nog niet is opgelost. Bij het oplossen werken zij samen met docenten, en afgestudeerde professionals als gelijkwaardige onderzoekers.

² naast archivistisch onder andere juridisch, technisch en organisatorisch

Anders dan in het onderwijs leren zij dus niet 'van', maar 'met' docenten en professionals. Anders dan in het onderwijs wordt er niet gewerkt met een (volledig uitgedachte en doorontwikkelde) casus, maar met een echt vraagstuk waarvan "de" oplossing nog niet bekend is.

- *Beginners en gevorderden*

Het atelier is niet alleen bedoeld voor studenten, maar ook voor afgestudeerde professionals die hun kennis en vaardigheden willen opfrissen of die vanwege hun specialisatie worden gevraagd mee te denken. Het atelier vervult een rol in de na- en bijscholing van afgestudeerde professionals. Deze professionals brengen op hun beurt hun kennis, ervaring en onderzoeksvragen in het atelier.

- *Verschillende niveaus en disciplines*

Studenten die de archivistiek opleidingen aan HBO en universiteit volgen kunnen deelnemen aan een atelier, in de vorm van stage of scriptieonderzoek. Archivistiek studenten van UvA, HvA, Reinward en RUL worden nadrukkelijk uitgenodigd mee te doen. Studenten en docenten vanuit andere opleidingen / disciplines worden nadrukkelijk uitgenodigd deel te nemen. Gedacht wordt aan historici en juristen, maar ook aan informatieprofessionals, ICT-ers en communicatiedeskundigen.

- *Theorie en praktijk als elkaar versterkende invalshoeken*

In het atelier staat de wisselwerking tussen theorie en praktijk centraal. Een concrete vraag vanuit een praktijkorganisatie wordt veralgemeniseerd en vanuit een theoretische invalshoek benaderd. Bestaande (en nieuwe) theorieën, concepten en methoden worden in de praktijk getoetst. Er is sprake van balanceren tussen academische distantie en praktijkgerichte relevantie. Studenten en professionals leren in het atelier die balans te zoeken en te gebruiken bij (pogingen tot) het oplossen van vraagstukken uit het archief- en informatiedomein.

2.1.3. Beoogde evaluatie

De ateliers worden in studiejaar 2014-2015 voor de eerste keer ingericht, maar wel met de verwachting dat de ateliers daarna onderdeel uit gaan maken van het reguliere curriculum van de UvA, HvA, Reinwardt en RUL-AW. Om te leren van deze eerste ronde van ateliers is voorzien in een evaluatie van de ateliers. Deze evaluatie moet (tenminste) een antwoord geven op de volgende vragen:

1. *Is het voor de drie instellingen, verenigd in het PAOO, in samenwerking met RUL-AW mogelijk om gezamenlijk een onderwijs- en onderzoeksomgeving in te richten? Wat ging goed, wat moet anders of beter?*

Het betreft hier primair de organisatorische aspecten van het atelier: sturing, inbedding in het onderwijs, aansluiting op lectoraten, financiering, draagvlak, etc.

2. *Is het atelier geschikt als leeromgeving, waar studenten, docenten en professionals door lerend onderzoeken vanuit theorie en praktijk hun professionele competenties verder ontwikkelen?*

Het betreft hier primair de didactische aspecten van het atelier: het gezamenlijk onderzoekend leren door studenten, docenten en professionals en de wisselwerking tussen theorie en praktijk.

3. *Is het mogelijk in een atelier onderzoek te doen, dat voldoet aan de eisen die HBO en WO stellen aan toegepast en toepasbaar (wetenschappelijk) onderzoek?*

Het betreft hier het leren onderzoeken in het atelier en de kwaliteit van het onderzoek en de onderzoeksresultaten.

Tijdens de uitvoering van de ateliers in het jaar 2014-2015 wordt een onderwijskundige evaluatie op bovenstaande punten uitgevoerd. De evaluatie wordt uitgevoerd door een medewerker vanuit een van de betrokken onderwijsorganisaties, die niet betrokken is bij het onderwerp en het onderzoek in die atelier. Hiervoor wordt 0,1 fte gereserveerd op de begroting van het atelier. Naast de didactische evaluatie vindt aan het eind van het project ook een inhoudelijke evaluatie plaats: zijn de resultaten bruikbaar voor de praktijkorganisatie? Zie voor deze evaluatie §4.

2.2. Het 'atelier-model'

2.2.1. Inleiding

Tijdens het opstellen van dit plan van aanpak is in overleg met docenten van de betrokken opleidingen het idee voor een atelier verder uitgewerkt tot een 'atelier-model'. In dit atelier-model zijn

- de inrichting en fasering van een atelier beschreven (hoe verloopt een atelier?);
- de uitgangspunten en randvoorwaarden voor een atelier benoemd (wat zijn de voorwaarden om een atelier te starten?);
- en is vastgelegd hoe de sturing van een atelier plaats vindt.

Dit atelier-model vormt het kader voor het atelier Actieve Openbaarheid van WABO-dossiers (en andere ateliers, zoals het atelier Documenteren van de Samenleving) en is om die reden hieronder opgenomen.

2.2.2. Inrichting en fasering ateliers

Ieder atelier kent drie fasen: *denken en plannen*; *doen en delen* en tot slot *evalueren en borgen*. Schematisch:

	Fase 1 <i>Denken en plannen</i>	Fase 2 <i>Doen en delen</i>	Fase 3 <i>Evaluëren en borgen</i>
Wie?	Een docent, student, professional of beoogd Atelierbaas, in opdracht van PAOO en praktijkorganisatie.	Groepjes onderzoekers (studenten, docenten en professionals). Externe experts.	De Atelierbaas (met input van de onderzoekers)
Wat?	<ul style="list-style-type: none"> • Probleemgebied in kaart brengen, vraagstelling uitwerken, oplossingen suggereren; • Werving onderzoekers. • Planning mensen en middelen fase 2. 	<ul style="list-style-type: none"> • Onderzoek doen conform onderzoeksplan; • Externe experts betrekken; • Conclusies en adviezen formuleren; • Instrumenten opstellen; • Resultaten presenteren 	<ul style="list-style-type: none"> • Procesmatige evaluatie van het Atelier • Inhoudelijke evaluatie Atelier resultaat • Verdere verspreiding resultaten: in onderwijs en bij praktijkorganisaties
Hoe?	<ul style="list-style-type: none"> • Actieve sessies met praktijkorganisaties en opleidingen • Voorlichting aan studenten en professionals 	<ul style="list-style-type: none"> • Afhankelijk van gekozen onderzoeksmethodiek • Kennisdeling via blog, open ateliers, expert meetings, masterclasses, symposium 	<ul style="list-style-type: none"> • Verslag opstellen • Onderwijsmateriaal maken • Publicatie(s) maken en presentatie(s) geven
Resultaat?	<ul style="list-style-type: none"> • Onderzoeksplan fase 2 	<ul style="list-style-type: none"> • "Conclusies en adviezen" • Concreet toepasbare "instrumenten" voor opdrachtgever en hele veld • Tussentijdse kennisdeling • Eindsymposium 	<ul style="list-style-type: none"> • Organisatorische en financiële verslaglegging; • Verspreiding van de resultaten.
Sturing?	<ul style="list-style-type: none"> • PAOO en praktijk-organisatie: opdrachtgever 	<ul style="list-style-type: none"> • PAOO en praktijk-organisatie: opdrachtgever • Atelierbaas: coördinatie, organisatie, bewaker van deadlines en doelstellingen 	<ul style="list-style-type: none"> • PAOO : opdrachtgever

Een atelier start met de fase van *denken en plannen*. In deze fase staat het definiëren van het vraagstuk en het bepalen van mogelijke oplossingsrichtingen centraal. Dit is nadrukkelijk geen theoretische exercitie vanuit een ivoren-toren, maar een actief proces waarbij in overleg met verschillende 'stakeholders', waaronder de atelierpartners, richting gegeven wordt aan het onderzoek. Het actief werven van onderzoekers (studenten van de onderwijsinstellingen, professionals in het werkveld) en het benaderen van experts die hun expertise toe kunnen voegen aan het atelier vindt ook plaats in deze fase. Ook wordt de projectleider / Atelierbaas van het atelier benoemd. De fase van *denken en plannen* levert dus een nader uitgewerkt onderzoeksplan voor de tweede fase, met als kern:

- Wat is het vraagstuk, wat gaan we doen, hoe pakken we het onderzoek aan, wat leveren we op?

- Welke onderzoekers en experts doen er mee? Welke middelen en faciliteiten zetten we in?

In de tweede fase staat het *doen en delen* centraal. Er wordt uitvoering gegeven aan het onderzoeksplan. Over de voortgang wordt actief gecommuniceerd via blogs (of andere digitale communicatiemiddelen) en via “Open ateliers”, waar iedere geïnteresseerde bij aanwezig kan zijn. Samen met de KVAN wordt een masterclass georganiseerd. Aan het eind van de tweede fase vindt een symposium plaats, waar de resultaten van het atelier worden gepresenteerd.

De derde fase is gericht op *evaluatie en borging* van het atelier. Evaluatie betreft zowel de organisatorische en financiële als de inhoudelijke evaluatie van het atelier en het afleggen van verantwoording aan opdrachtgever PAOO, betrokken praktijkorganisaties en financiers. Evaluatie betreft in 2014-2015 nadrukkelijk ook de evaluatie door een onderwijskundige, zoals hierboven in §2.1 is beschreven.

Borging richt zich op het verspreiden van de resultaten van het atelier, via presentaties en publicaties, cursussen, onderwijsmateriaal, etc. Voor de hand ligt om voor het verspreiden van de resultaten contact te zoeken met de Stichting Archiefpublicaties en met de verschillende beroepsverenigingen in het archief- en informatiedomein (minimaal KVAN, SOD, NVBA, KNVI). Onderdeel van evaluatie en borging is ook het bepalen van de vraagstukken voor eventueel vervolgonderzoek. Dit vervolgonderzoek kan uitgevoerd worden in een nieuw atelier, maar kan ook een startpunt zijn voor scripties van individuele studenten.

2.2.3. Uitgangspunten en randvoorwaarden voor een atelier

Voor een atelier gelden de volgende uitgangspunten:

- Een atelier behandelt een vraagstuk uit het archief- en informatiedomein. Het vraagstuk is actueel, nog niet (volledig) opgelost en wordt voorgedragen door tenminste één organisatie uit het veld van archief- en informatiemanagement.
- Het PAOO is samen met tenminste één praktijkorganisatie opdrachtgever voor een atelier.
- In een atelier wordt door studenten en docenten samengewerkt met professionals uit de praktijk. Waar nodig wordt externe expertise ingeroepen.
- Studenten werken binnen het atelier aan het (verder) ontwikkelen van hun professionele competenties.
- Het atelier is niet beperkt tot studenten archivistiek / archiefwetenschap van UvA, HvA, Reinwardt en RUL-AW. Studenten van andere HBO en WO opleidingen worden uitgenodigd om via stage of scriptie deel te nemen aan het atelier.
- Voor ieder atelier wordt een sluitende projectbegroting opgesteld.

Om een atelier uit te kunnen voeren moet minimaal voldaan worden aan de volgende randvoorwaarden:

- Uitvoering van een atelier moet passen binnen de onderwijsplanning van UvA, HvA, Reinwardt en RUL-AW.
 - Voor HvA en Reinwardt betekent dit dat studenten via een stage of scriptie deel kunnen nemen aan het atelier.
 - Voor UvA en ULeiden betekent dit dat studenten via een scriptie deel kunnen nemen aan het atelier.
 - Voor UvA betekent dit dat het onderwijs in de laatste vier weken van een master-module in het teken van het atelier kan staan.

- De onderwijsinstellingen, verenigd in het PAOO, zorgen gezamenlijk voor de inzet van minimaal één docent voor 0,2 fte als onderzoeker in dit atelier³. NB. het onderzoek kan door 1 docent gedaan worden, maar ook door meerdere docenten.
- De praktijkorganisatie die het probleem aandraagt zorgt ervoor dat minimaal 1 medewerker voor 0,1 fte als onderzoeker deelneemt aan het atelier.⁴

2.2.4. Sturing van een atelier

Het PAOO is eigenaar en opdrachtgever van de ateliers waarin studenten en docenten samen met professionals werken aan het oplossen van vraagstukken in het archief- en informatiedomein. Het PAOO is geen rechtspersoon, maar een samenwerkingsverband van de eerder genoemde onderwijsinstellingen. Om die reden zal per atelier één van de betrokken onderwijsinstellingen namens PAOO optreden als eigenaar en opdrachtgever.

Het PAOO richt samen met de betrokken praktijkorganisatie(s) een stuurgroep in. De stuurgroep bestaat uit de vertegenwoordiger van de onderwijsinstelling en de directeur van de praktijkorganisatie. Vanwege de co-financiering van de ateliers in 2014-2015 door Archief2020 neemt de programmamanager of projectcoördinator van dit programma deel aan de stuurgroep. De rolverdeling is als volgt:

- De onderwijsinstellingen, verenigd in het PAOO, zijn binnen het atelier de leverancier van onderzoekscapaciteit in de vorm van studenten en docenten.
- De praktijkorganisatie is als probleemeigenaar de eerste afnemer van de resultaten van het onderzoek en is leverancier van onderzoekscapaciteit.
- Programma Archief2020 zorgt voor co-financiering van het atelier en bewaakt de bijdrage van het atelier aan de programmadoelstellingen (alleen in jaar 2014-2015).

De stuurgroep komt minimaal 2 keer bij elkaar, bij opdrachtverlening en bij decharge, maar kan vaker vergaderen. Het aantal vergaderingen en de onderwerpen voor het atelier Actieve Openbaarheid van WABO-dossiers is verderop in zijn De stuurgroep:

- Stelt mensen en middelen beschikbaar;
- Wijst een Atelierbaas aan;
- Bewaakt voortgang en resultaten;
- Bewaakt borging en evaluatie;
- Verleent Atelierbaas en onderzoekers decharge na oplevering van de resultaten.

³ NB. voor 2 ateliers is de totale inzet van docent-onderzoekers dus 0,4 fte. Onderwijsinstellingen kunnen natuurlijk ook een grotere inzet toezeggen.

⁴ Ook hier geldt dat 0,1 fte de minimale inzet is, meer is mogelijk.

3. Projectplan Atelier Actieve openbaarheid van WABO-dossiers

3.1. Het vraagstuk : Actieve openbaarheid van WABO-dossiers

3.1.1. Situatieschets

Het Atelier Actieve openbaarheid van WABO-dossiers gaat in op de effecten van de kabinetsvisie 'Visie Open Overheid' (en bijbehorende actieplan) en het ROB-advies 'Gij zult openbaar maken'.⁵ Deze kabinetsvisie benoemt als drie peilers voor een open overheid:

1. *De transparante overheid*: openbare overheidsinformatie is actief beschikbaar.
2. *De faciliterende, samenwerkende overheid*: zoekt partners in de samenleving om samen maatschappelijke vraagstukken op te lossen.
3. *De toegankelijke overheid*: staat open voor iedereen en werkt plaats en tijdonafhankelijk.

De Visie Open Overheid bepleit dat er gewerkt wordt aan het realiseren van actieve openbaarheid van overheidsinformatie, zodat burgers zonder belemmeringen relevante overheidsinformatie kunnen inzien en gebruiken. Het is de bedoeling actieve openbaarheid in de ontwerpprincipes van overheidsorganisaties in te bouwen.

Het Atelier Actieve openbaarheid van WABO-dossiers onderzoekt vanuit deze kabinetsvisie wat de wensen tot en de mogelijkheden en belemmeringen zijn van het actief openbaar maken van de 'WABO-dossiers'. Deze dossiers ontstaan bij de uitvoering van de Wet algemene bepaling omgevingsrecht (WABO). Deze wet is op 1 oktober 2010 in werking getreden en heeft als doel een eenvoudiger en snellere vergunningverlening en een betere dienstverlening door de overheid op het terrein van bouwen, ruimte en milieu. Het realiseren van actieve openbaarheid van WABO-dossiers roept zowel organisatorische als juridische en technische vragen op. Er is vaak sprake van de hybride archivering: veel gemeenten werken gelijktijdig zowel met papier als met gedigitaliseerd en born-digital materiaal. Dit levert vragen (en problemen) met betrekking tot authenticiteit, duurzame toegankelijkheid, doorzoekbaarheid en verantwoordelijkheidstoedeling bij overbrenging van digitaal gevormd archief. Daarnaast zijn er nog de nodige juridische aspecten. Deze dossiers hebben te maken met de WOB, WBP en AW, maar ook met de Europese open datarichtlijn, de Auteurswet en specifiek voor milieudossiers het Verdrag van Aarhus. Op het gebied van IT-architectuur valt eveneens nog het nodige te onderzoeken.⁶

Het atelier sluit ook aan bij de discussies over de herziening van de Wet Openbaarheid van Bestuur en de initiatiefwet 'Open Overheid' (WOO) van GroenLinks en D66. In het wetsvoorstel wordt meer transparantie geregeld doordat overheden bepaalde informatie uit eigen beweging openbaar moeten maken. Ook moeten overheden een register bijhouden van (een deel) van de documenten en datasets waarover zij beschikken.⁷ De vraag is wat de consequenties van de invoering van dit voorstel zijn voor WABO-dossiers.

Bij het onderzoek wordt zeker ook het recente onderzoek door de Ombudsman naar de werking van de huidige Wet Openbaarheid van Bestuur betrokken.⁸

⁵ <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2013/09/01/visie-open-overheid.html> geraadpleegd 20140115 <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2013/09/01/actieplan-open-overheid.html> geraadpleegd 20140115

⁶ zie probleemschets actieve openbaarheid WABO in: Els van den Bent, Charles Jeurgens, Hans Waalwijk 'Onderzoekend leren in de praktijk' in: Informatieprofessional 2013 nr.9 p. 25-27

⁷ <http://www.vng.nl/onderwerpenindex/recht/wet-openbaarheid-van-bestuur/nieuws/initiatiefwet-open-overheid-eerste-vng-reactie> geraadpleegd 20140212 en <https://groenlinks.nl/nieuws/wet-open-overheid> geraadpleegd 20140212

⁸ zie <http://www.nationaleombudsman-nieuws.nl/nieuws/2013/ombudsman-doet-aanbevelingen-wet-openbaarheid-van> en http://www.nationaleombudsman-nieuws.nl/sites/default/files/naar_een_open_nederlandse_overheidfinaal_2_0.pdf en http://www.nationaleombudsman-nieuws.nl/sites/default/files/rapport_2011-204.pdf geraadpleegd 20140326

3.1.2. Centrale vraag

De vraag die centraal staat in dit Atelier is:

“Wat houdt het bestuurlijke begrip actieve openbaarheid precies in als het gaat om WABO-dossiers, en is deze actieve openbaarheid en toegankelijkheid te realiseren?”

Daartoe onderzoeken we het begrip actieve openbaarheid (ook in relatie tot ‘niet-actieve openbaarheid), de behoeften aan actieve openbaarheid, de kaders voor actieve openbaarheid, de belemmeringen en mogelijke oplossingen die er zijn op juridisch, technisch, archivistisch en organisatorisch vlak.

Vragen waar in ieder geval naar gekeken wordt zijn:

- Wat is de behoefte aan actieve openbaarheid bij burger, bestuur en ambtenaren? Is deze behoefte er? Welke wensen leven er? En hoe verhouden de behoeften van burger, bestuur en ambtenaar zich tot elkaar? (*wensen*)
- Leidt actieve openbaarheid ook tot meer of betere toegankelijkheid van overheidsinformatie? Of ontstaat er dan een ‘informatie chaos’, waar de burger zijn/haar weg niet in kan vinden? (*wensen*)
- Wat maakt het behandelen van WOB-verzoeken tijdrovend? Valt dit wel op te lossen? Wat moet er dan gebeuren? (*belemmeringen en oplossingen*)
- Wat zijn de juridische kaders en belemmeringen voor actieve openbaarheid? Wat zijn de juridische mogelijkheden? Hoe kunnen we de juridische belemmeringen aanpakken? (*juridisch*)
- Valt in het DMS de ‘actieve openbaarheid *by design*’ in te regelen? Wat zijn de belemmeringen, mogelijkheden en oplossingen vanuit ICT en archivistiek? Wat betekent dit voor metadata, autorisaties en andere inrichtingsaspecten van het DMS? (*technisch en archivistisch*)
- Wat betekent de spanning tussen enerzijds de visie op / wens tot actieve openbaarheid en (grotere) transparantie van het overheidshandelen en anderzijds de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van personen, maar ook de bedrijfsvertrouwelijkheid van ondernemingen. (*juridisch, wensen*)

Overige vragen worden in de fase ‘denken en plannen’ geformuleerd.

3.1.3. Stakeholders

De uitvoering van het Atelier Actieve openbaarheid van WABO-dossiers is onder andere van belang voor:

- Archiefdiensten, in dit atelier specifiek het Stadsarchief Rotterdam en het Noord-Hollands Archief.
- Overheidsorganisaties die als vergunningverlener (archiefvormer) of gebruiker betrokken zijn bij de WABO dossiers. Ook de bij deze organisaties werkende WOB-ambtenaren of juristen die WOB-verzoeken behandelen.
- Bouwwereld: aannemers, architecten
- Burgers en belangenpartijen die inzage willen in een dossier (via WOB-verzoek), bijvoorbeeld om bezwaar te maken tegen een plan of vergunning
- Burgers, wetenschappers, bedrijven, journalisten, etc. die onderzoek willen doen in de dossiers.

3.2. Inrichting van het Atelier

3.2.1. Betrokken organisaties en leerdoelen

Het Atelier Actieve openbaarheid van WABO-dossiers wordt uitgevoerd door de onderwijsinstellingen van het PAOO en het stadsarchief Rotterdam.

- De Hogeschool van Amsterdam is, namens het PAOO, eigenaar en opdrachtgever, van het atelier Actieve Openbaarheid van WABO-dossiers. Als ‘penvoerder’ namens het PAOO stuurt de HvA de atelierbaas aan, doet de HvA het verzoek aan Archief2020 tot co-financiering, verdeelt HvA de middelen over de andere betrokken instellingen en stelt de HvA de financiële verslaglegging op.

- Het stadsarchief Rotterdam is probleemeigenaar en eerste afnemer van de resultaten van het atelier. Het stadsarchief Rotterdam beoordeelt de resultaten van het atelier op bruikbaarheid.
- De HvA, UvA, Reinwardtacademie en Stadsarchief Rotterdam leveren onderzoekers.

Naast het stadsarchief Rotterdam hebben de volgende praktijkorganisaties aangegeven als atelierpartner betrokken te willen zijn bij dit atelier:

- Het Noord-Hollands archief neemt als onderzoeker deel aan het atelier (toezegging).
- De DCMR (milieudienst Rijnmond).
- Waterschap Brabantse Delta.

NB. Zowel DCMR als waterschap Brabantse Delta hebben interesse getoond in het atelier. Met beide organisaties moeten nog vervolgesprekken gevoerd worden over deelname als atelierpartner. Gezien de doorloop in tijd worden deze gesprekken gevoerd in de fase “denken en plannen”.

De KVAN heeft aangegeven samen met de ateliers masterclasses te willen organiseren. De lectoren Digital Archiving and Compliance en Cultureel Erfgoed hebben aangegeven lezingen of masterclasses te willen verzorgen.

Met KVAN en de beide lectoren worden in de fase ‘denken en plannen’ nadere afspraken gemaakt.

3.2.2. De projectstructuur

Het project bestaat uit een stuurgroep, een atelierteam van onderzoekers en tot slot uit een brede groep van atelierpartners.

3.2.2.1. Stuurgroep

De stuurgroep bestaat uit de vertegenwoordiger van de onderwijsinstelling en de directeur van de praktijkorganisatie. De stuurgroep kan uitgebreid worden met andere vertegenwoordigers namens de praktijkorganisaties of onderwijsinstellingen.

De stuurgroep van het atelier Actieve Openbaarheid van WABO-dossiers bestaat uit twee leden:

- Jelke Nijboer (manager sectie Informatie & Media van HVA-MIM), tevens voorzitter;
- J. Steenhuis (gemeentearchivaris en directeur stadsarchief Rotterdam).

De stuurgroep komt minimaal bijeen op de volgende momenten:

- ca. april 2014: ja/nee besluitvorming over projectplan en budget. Aanwijzen Atelierbaas. Opdracht verstrekken voor opstellen onderzoeksplan fase 2 en uitvoering overige activiteiten.
- ca. juni 2014: ja/nee besluitvorming plan fase 2.
- ca. oktober 2014: bewaking voortgang uitvoering fase 2
- ca. februari 2015: acceptatie resultaten fase 2. Besluitvorming over borgen resultaten.
- ca. juni 2015: acceptatie evaluatie en verantwoording. Decharge Atelierbaas.

3.2.2.2. Atelierteam

Het atelierteam is verantwoordelijk voor het opzetten en uitvoeren van het onderzoek. Binnen het atelierteam zijn de volgende rollen aanwezig:

- Atelierbaas:
geeft sturing aan het atelier, coördineert het onderzoek en de onderzoekers, organiseert de kennisdeling, zorgt voor evaluatie en verantwoording aan stuurgroep, zorgt voor borging van de resultaten.

- Onderzoeker:
zowel de studenten, docenten, als de professionals die samen onderzoek doen conform het onderzoeksplan.
- Communicatiemedewerker:
stelt een communicatieplan op, richt een blog (of ander digitaal communicatiemedium in), verzorgt de communicatie met atelierpartners en het bredere veld.
- Onderwijskundige : monitoring van de didactische innovatie.

De samenstelling van het atelierteam is als volgt:

Atelierbaas	:	Nieuw te werven tijdelijke externe projectleider. 0,5 fte voor een jaar
Onderzoekers	:	<ul style="list-style-type: none"> • Medewerkers stadsarchief Rotterdam 0,3 fte • Docent HvA 0,2 fte • Docent Reinwardt 0,1 fte • Docent UvA 0,1 fte • Medewerker Noord-Hollands Archief 0,2 fte • Studenten van HvA, Reinwardt, UvA en/of RUL-AW. (Werving in fase 1) • Professionals uit het archief- en informatiedomein en aanpalende disciplines. (Werving in fase 1.)
Communicatiemedewerker	:	<ul style="list-style-type: none"> • Nog te werven binnen één van de betrokken instellingen 0,1 fte. • En een HBO-stagiair. (Werving in fase 1)
Onderwijskundige ⁹	:	Onderwijskundige van één van de onderwijsinstellingen, 0,1 fte
Studentbegeleiding ¹⁰	:	Docent van de betreffende opleiding. PM
Stagementor ¹¹	:	Medewerker stadsarchief Rotterdam. PM

NB. Docenten verzorgen ook de reguliere begeleiding van stages en scripties. Mentoren bij praktijkorganisaties verzorgen ook de reguliere stagebegeleiding van HBO-studenten. Deze activiteiten staan naast de activiteiten die docenten en professionals als onderzoeker in het atelier uitvoeren. Om die reden staan ze in bovenstaand overzicht ook afzonderlijk vermeld. De uren hiervoor komen echter niet ten laste van het budget voor het atelier, aangezien docenten en mentoren deze uren ook besteden aan stages / scripties die niet in het kader van het atelier worden uitgevoerd.

3.2.2.3. *Atelierpartners*

Atelierpartners worden door het atelierteam actief betrokken bij het atelier. De vorm waarin die betrokkenheid tot uiting komt kan heel erg verschillen, bijvoorbeeld:

- Als object van onderzoek of als onderzoeksomgeving waar (een deel van het) onderzoek gedaan wordt.
- Als ‘mede-onderzoeker’ : voert vergelijkbaar onderzoek uit in eigen omgeving.
NB. organisaties die al aangegeven hebben ‘mede-onderzoeker’ te willen zijn, zijn hierboven al opgenomen in ‘Atelierteam’. Overige ‘mede-onderzoekers’ worden indien nodig in fase 1 denken en plannen nog geworven.
- Als sparringpartner: geeft feedback en suggesties op onderzoeksvoortgang, bijvoorbeeld tijdens de Open Ateliers.
- Als expert: bijvoorbeeld door het verzorgen van lezingen, seminar, workshop of masterclass.

⁹ onderwijskundige begeleidt in 2014-2015 de uitvoering van dit atelier en evalueert of de gewenste didactische doelen voor het atelier zijn behaald.

¹⁰ betreft de ‘reguliere’ stage- en scriptiebegeleiding van de docenten van HvA, UvA, Reinwardt en Universiteit Leiden. De docent-begeleider hoeft zelf geen deel te nemen aan het atelier. Uren staan als PM toegevoegd.

¹¹ betreft de ‘reguliere’ mentor vanuit de archiefdienst/praktijkorganisatie. Ook hier geldt, dat deze begeleiding bij een andere medewerker van de praktijkorganisatie belegd kan zijn. Uren staan als PM toegevoegd.

- Als mede organisator bij kennisdeling, bijvoorbeeld in het organiseren van masterclasses en/of andere bijeenkomsten.

De volgende organisaties en personen worden betrokken bij het atelier:

Gemeente Rotterdam	:	Bijvoorbeeld WOB-coördinatoren en juristen, concerncommunicatie, WABO-ambtenaren, bouwinspecteurs, ICT-ers. <i>(o.a. onderzoeksomgeving, sparringpartner)</i>
DCMR	:	Bijvoorbeeld WOB-ambtenaren, juristen, ict-ers, medewerkers primair proces, recordsmanager. <i>(o.a. onderzoeksomgeving, sparringpartner)</i>
Veiligheidsregio Rotterdam	:	Idem
Waterschap Brabantse Delta	:	Idem
Burgers, belangengroepen, journalisten, onderzoekers.	:	<i>(o.a. onderzoeksomgeving, sparringpartner)</i>
Aannemers, architecten	:	<i>(o.a. onderzoeksomgeving, sparringpartner)</i>
Makelaars	:	<i>(o.a. onderzoeksomgeving, sparringpartner)</i>
KVAN	:	Organisatie masterclass <i>(mede-organisator kennisdeling)</i>
Lectoraat Digital archiving and compliance	:	Masterclass of lezing door lector <i>(expert)</i>
Lectoraat Cultureel Erfgoed	:	Lezing lector Riemer Knoop over “de ‘betekenisloosheid’ van actieve openbaarheid” <i>(expert)</i> .
Archiefdiensten	:	Kunnen vergelijkbare onderzoeken uitvoeren in eigen gemeente. <i>(mede-onderzoeker)</i> Toezegging deelname door : Noord Hollands Archief.

3.3. Resultaat van het Atelier

Het primaire doel van het Atelier is om uit te zoeken of de actieve openbaarheid van WABO-dossiers te bevorderen (en waar mogelijk te realiseren) is, zodat overheidsorganisaties uitvoering kunnen geven aan de Visie Open Overheid en de initiatiefwet Open Overheid, waardoor burgers, bedrijven en belangenorganisaties in een veel vroeger stadium dan nu kennis kunnen nemen van de inhoud van de WABO-dossiers.

Het Atelier geeft daarmee invulling aan de programmalijn ‘Openbaarheid en selectie’ van het programma Archief2020. Als resultaat van deze programmalijn is gedefinieerd dat er op nationaal, regionaal en lokaal niveau inspirerende voorbeelden voorhanden zijn van actieve openbaarheid, open data en (vervroegde) overbrenging. Het atelier wil deze voorbeelden, in de vorm van concrete instrumenten, ontwikkelen en beschikbaar stellen.

Het Atelier Actieve openbaarheid van WABO-dossiers wil de volgende resultaten opleveren:

- (Indien mogelijk)¹² instrumenten, zoals richtlijnen, werkwijze, prototype, voor overheidsorganisaties. Instrumenten waarmee overheidsorganisaties actieve openbaarheid en toegankelijkheid van WABO-dossiers kunnen bevorderen (en waar mogelijk realiseren).
Door toepassing van deze instrumenten kan het publiek in een veel vroeger stadium dan nu kennis nemen van de inhoud van WABO-dossiers.;

¹² Het streven is instrumenten op te leveren, maar het onderzoek kan natuurlijk ook tot de conclusie leiden dat actieve openbaarheid niet realiseerbaar is.

- Een overzicht van de belemmeringen van actieve openbaarheid die niet binnen het Atelier zijn op te lossen, met voorstellen voor oplossingen.

Met dit overzicht kunnen PAOO en Stadsarchief Rotterdam, beleidsbepalers, brancheorganisatie BRAIN, beroepsvereniging KVAN en anderen acties ondernemen om de belemmeringen weg te nemen.

- Directe toename van de deskundigheid bij de deelnemers aan het atelier en de actieve volgers van het atelier.
- Actieve kennisverspreiding, bijvoorbeeld via een blog, een masterclass, een afsluitend symposium en publicaties/presentaties.

Via deze activiteiten wordt de kennis die wordt opgedaan in het atelier landelijk gedeeld.

- Als Atelier een nieuw model voor interactieve en interdisciplinaire kennisontwikkeling binnen het archief- en informatiedomein.

Het atelier-model is bruikbaar voor het uitwerken van toekomstige vraagstukken en als onderwijs- en onderzoeksomgeving voor studenten, docenten en professionals.

3.4. Organisatie van het atelier

De uitvoering van het atelier vindt plaats in de maanden 1 april 2014 – 1 april 2015:

Fase 1 Denken en plannen	:	1 april – 1 september 2014
Fase 2 Doen en delen	:	1 september 2014 – 1 februari 2015
Fase 2 Evalueren en borgen	:	1 februari – 1 april 2015

In fase 2 wordt gewerkt volgens een vereenvoudigde scrum-aanpak. Scrum is een flexibele manier van werken, “oorspronkelijk bedoeld om (software)producten te maken. Er wordt gewerkt in teams die in korte ‘sprints’, met een vaste lengte van 1 tot 4 weken, werkende producten opleveren”.¹³ Binnen het atelier Actieve openbaarheid van WABO-dossiers wordt gewerkt met sprints van drie weken. Iedere sprint start met een bijeenkomst waarin de onderzoekers aangeven wat zij de komende drie weken gaan doen. De sprint eindigt met een bijeenkomst waarin de onderzoekers hun resultaten, maar ook problemen bij de uitvoering, presenteren. Direct aansluitend aan deze presentatie volgt de planning van de nieuwe 3-weken sprint. Werken via deze vereenvoudigde scrum-aanpak geeft zowel structuur aan het onderzoeksproces als flexibiliteit in het onderzoek. Iedere drie weken wordt immers bepaald ‘waar staan we nu, hoe staat dit ten opzichte van onze doelen, hoe gaan we verder?’ Het vergemakkelijkt bovendien de deelname van professionals uit andere organisaties. Een professional kan ervoor kiezen op één of meerdere 3-weken sprints deel te nemen aan het atelier. Atelierpartners, geïnteresseerde professionals en experts kunnen bovendien uitgenodigd worden om deel te nemen aan de scrum-bijeenkomsten, om geïnformeerd te worden over de voortgang, maar ook om via discussie en feedback een bijdrage te leveren. Dergelijke ‘open scrum bijeenkomsten’ fungeren dan als ‘Open Atelier’.

Het stadsarchief Rotterdam richt een atelierruimte in. Voor het atelier zijn gedurende fase 2 maximaal 10 werkplekken beschikbaar, voorzien van pc en telefoon. Studenten werken in fase 2 bij het stadsarchief Rotterdam en/of bij de betrokken atelierpartners. Met deelnemende docenten en professionals worden afspraken gemaakt over gebruik van de werkplekken.

¹³ Voor informatie over scrum, zie wikipedia [http://nl.wikipedia.org/wiki/Scrum_\(softwareontwikkelmethode\)](http://nl.wikipedia.org/wiki/Scrum_(softwareontwikkelmethode)) geraadpleegd 20130121 Een korte uitleg vanuit wikipedia “Scrum is een term die afkomstig is uit de rugbysport. Bij een scrum probeert een team samen een doel te bereiken en de wedstrijd te winnen. Samenwerking is heel belangrijk en men moet snel kunnen inspelen op veranderende omstandigheden. Scrum wordt veel gebruikt bij producten waarvan de klant / gebruiker nog niet goed weet wat hij wil en waarbij men al doende leert om de eisen en wensen beter te beschrijven en in bruikbare producten om te zetten. Vaak weet men pas wat men wil als men het eerste product, het prototype, ziet en dan worden alsnog de eisen aangepast. Scrum heeft de flexibiliteit om met laat wijzigende eisen en wensen om te gaan.”

Het stadsarchief Rotterdam stelt een vergaderzaal beschikbaar voor de Open atelier dagen en de masterclass.

Het PAOO / stadsarchief Rotterdam stelt een zaal en faciliteiten beschikbaar voor het slotsymposium.

Het PAOO / stadsarchief Rotterdam richt een Atelierblog (of ander digitaal communicatiekanaal) in.

3.5. Communicatie / kennisdeling

Een belangrijke doelstelling van het atelier is het delen van de opgedane kennis, ervaring en resultaten. In dit Atelier Actieve openbaarheid van WABO-dossiers is voorzien in de volgende vormen van kennisdeling:

Atelier-blog

Via het Atelierblog worden deelnemers en geïnteresseerden geïnformeerd over de start van het atelier, de voortgang van het onderzoek en de resultaten. Het blog wordt gestart tijdens fase 1, in deze fase wordt informatie gegeven over opzet, planning en doelstellingen van het atelier. In fase 2 wordt wekelijks door de onderzoekers verslag gedaan van de voortgang van het onderzoek. De resultaten (onderzoeksverslagen, instrumenten) worden via het blog gepubliceerd.

Open Atelier

De 'scrum bijeenkomsten' waar de deelnemers met elkaar de tussentijdse voortgang en resultaten van het onderzoek bespreken en plannen maken voor een volgende sprint zijn openbaar. Atelierpartners en geïnteresseerde professionals zijn van harte welkom om bij deze besprekingen aanwezig te zijn en hun input te leveren. Externe experts kunnen worden uitgenodigd om tijdens een dergelijke bijeenkomst een lezing te verzorgen, feedback te geven op het onderzoek en mee te denken over de voortgang en resultaten. NB. de duur van een Open Atelier kan variëren van een uur tot een dagdeel.

Masterclass

Tijdens de uitvoering van het atelier wordt tenminste één masterclass georganiseerd. De masterclass wordt gegeven door een expert aan de onderzoekers in het atelier en aan geïnteresseerden uit het veld. De masterclass wordt georganiseerd samen met de KVAN. In de eerste fase wordt bepaald wanneer de masterclass plaats vindt en wie de masterclass verzorgt. Deelname aan de masterclass is gratis voor de onderzoekers, aan atelierpartners en overige geïnteresseerden wordt een vergoeding gevraagd.

Slotsymposium

De resultaten van het atelier worden door de onderzoekers gepresenteerd tijdens het slotsymposium. Externe experts kunnen uitgenodigd worden om een lezing te houden tijdens het symposium. Het slotsymposium vindt plaats aan het eind van fase 2 of in het begin van fase 3 (afhankelijk van planning, beschikbare zalen etc.). Indien mogelijk krijgt dit symposium een plek in het onderwijs, bijvoorbeeld in de start van de minor van de HvA en Reinwardt of in de start van de duale fase van de UvA.

Publicaties / presentaties / onderwijsmateriaal

De onderzoeksverslagen en de ontwikkelde instrumenten worden uitgewerkt naar een publicatie en naar materiaal dat bruikbaar is in het onderwijs. Er wordt contact gezocht met de S@P voor het uitbrengen van een publicatie via S@P. Verder publicatie van artikelen in relevante vaktijdschriften (Archievenblad, Od, Informatieprofessional), andere tijdschriften en online publicatie.

Er wordt een voorstel ingediend bij KVAN-dagen 2015 voor een presentatie over het atelier. Ook wordt actief gezocht naar andere congressen (SOD, NVBA, KNVI) waar een presentatie over de resultaten van het atelier gegeven kan worden.

3.6. Risico's en maatregelen

De belangrijkste risico's die een bedreiging vormen voor de goede uitvoering van dit atelier zijn onderzoekscapaciteit, projectcoördinatie, communicatie en de bestuurlijke structuur van het PAOO. De risico's worden hieronder beschreven, samen met de maatregelen die gedurende de uitvoering van het project genomen kunnen worden om de risico's te beperken. De genoemde maatregelen zijn verwerkt in dit projectplan, waardoor de risico's geminimaliseerd zijn.

Onderzoekscapaciteit

Risico: er zijn (te) weinig studenten, docenten en professionals die in de geplande periode tijd vrij kunnen / willen maken om het onderzoek te kunnen doen. Geen studenten betekent geen atelier.

Maatregelen (opgenomen in plan, uitvoering in fase 1):

- actieve voorlichting aan studenten over de ateliers;
- zorgen voor stage- of scriptievergoeding voor studenten;
- zorgen dat atelier past binnen de eisen die onderwijsinstellingen stellen aan stage en scriptie;
- actieve voorlichting aan praktijkorganisaties en professionals over de ateliers;
- BRAIN actief betrekken bij de werving van professionals;
- docenten vrij maken voor onderzoek in Atelier;
- stimuleringsbijdrage bij Archief2020 aanvragen om ureninzet docenten en professionals te vergoeden.

Projectcoördinatie

Risico: er is niet voldoende capaciteit voor coördinatie en sturing van het onderzoek en voor de organisatie van kennisdeling (blog, open ateliers, masterclass, symposium) beschikbaar bij de onderwijsinstellingen en/of de praktijkorganisatie.

Maatregelen (opgenomen in plan, uitvoering in fase 1):

- projectleider (de Atelierbaas) aanwijzen of inhuren, die kan fungeren als verbindende, coördinerende en stimulerende schakel in het atelier;
- stimuleringsbijdrage bij Archief2020 aanvragen voor inhuur projectleider.

Communicatie en kennisdeling

Risico: de onderzoekers zijn primair bezig met uitvoeren van het onderzoek en het ontwikkelen van concrete instrumenten waarmee actieve openbaarheid gerealiseerd kan worden. Communicatie over de voortgang en borging van kennis komen in het gedrang.

Maatregelen (opgenomen in plan, uitvoering in fase 1):

- planning maken voor de wekelijkse publicatie van een blog. Atelierbaas zit onderzoekers achter de vordden.
- Aanstellen communicatiemedewerker, verantwoordelijk voor actieve communicatie met veld en opzetten en onderhouden blog (of ander digitaal communicatiekanaal).
- Indien mogelijk, stageplaats bieden aan student communicatie.

Bestuurlijke structuur PAOO

Risico: Het PAOO is 'slechts' een samenwerking tussen de drie onderwijsinstellingen die archiefonderwijs verzorgen. Het heeft geen formele status en kan geen opdrachtgever zijn. Deze bestuurlijke structuur mag geen belemmering zijn voor de ateliers.

Maatregelen (gerealiseerd in dit projectplan):

- partijen in het PAOO committeren zich aan deelname aan het atelier.
Commitment betekent dat de onderwijsinstellingen mensen en middelen vrij maken voor deelname aan het atelier. En dat de onderwijsinstellingen een inspanning leveren om de ateliers in te bedden in het onderwijs.
- één van de onderwijsinstellingen in PAOO vraagt stimuleringsbijdrage aan bij programma Archief2020 en is penvoerder. Voor het atelier actieve openbaarheid van WABO-dossiers is dit de HvA.

4. Planning uitvoering atelier

4.1. Fase 1: opzetten van het atelier

De volgende activiteiten vinden plaats in fase 1:

- Inrichten stuurgroep (door PAOO)
- Vaststellen projectplan (door stuurgroep)
- Aanwijzen of inhuren Atelierbaas (door stuurgroep)
- Aanwijzen docenten en professionals als onderzoeker (door stuurgroep)
- Inbedden atelier in onderwijs 2014-2015 (atelierbaas en docenten / coördinatoren van onderwijsinstellingen) (o.a. informatie voor stages en scripties, inbedding in modules UvA)
- Afspraken maken met DCMR en waterschap Brabantse Delta over deelname als atelierpartner aan het atelier.
- Afspraken maken met KVAN over masterclass (atelierbaas)
- Afspraken maken met lectoren Digital Archiving and compliance en Cultureel Erfgoed over lezingen, seminars of masterclasses. (atelierbaas)
- Uitwerken onderzoeksplan fase 2 (atelierbaas, onderzoekers)
- Voorlichting
 - aan studenten, werving studenten (docenten, atelierbaas)
 - aan professionals van andere archiefdiensten, werving professionals als onderzoekers (atelierbaas)
 - aan 'atelierpartners' en aan kenniskring lectoraat Digital archiving and compliance (atelierbaas)
 - tijdens KVAN-dagen 2014 in Assen (docenten, atelierbaas)
- Aanwijzen of inhuren communicatiemedewerker, werving student communicatie
- Persbericht / informatie verstrekken over atelier. O.a. aan tijdschriften, verenigingen, blogs, discussiefora etc. (communicatiemedewerker)
- Blog inrichten (communicatiemedewerker)
- Eerste 'open atelier' organiseren, met inspirerende en prikkelende sprekers (atelierbaas, communicatiemedewerker)

4.2. Fase 2: uitvoering van het atelier

- Onderzoek uitvoeren door onderzoekers conform onderzoeksplan (onderzoekers, atelierbaas)
- Monitoring didactische vorm atelier (onderwijskundige)
- Opstellen concrete instrumenten en andere eindproducten (onderzoekers)
- Opstellen (eind)rapportage / verslag van onderzoek (onderzoekers)

- Organisatie van 6 'Open atelier' bijeenkomsten (sprint en scrum) in stadsarchief Rotterdam (atelierbaas)
- Wekelijkse publicatie van een blog (onderzoeker, communicatiemedewerker, atelierbaas)
- Organisatie masterclass (atelierbaas, communicatiemedewerker)
- Organisatie slotsymposium (atelierbaas, communicatiemedewerker)

4.3. Fase 3: borging, evaluatie en afronding

- Beoordelen resultaten van het atelier: zijn resultaten bruikbaar? Is het atelier geslaagd? (stuurgroep)
- Opstellen organisatorische en financiële verslaglegging voor stuurgroep en Archief2020 (atelierbaas)
- Opstellen onderwijskundige evaluatie (onderwijskundige)
- Samenstellen publicatie, uitgeven via S@P (atelierbaas en onderzoekers)
- Schrijven artikelen voor vaktijdschriften (atelierbaas en onderzoekers)
- Ontwikkelen onderwijsmateriaal (docenten)

Bijlage 1

Ter voorbereiding van dit projectplan is gesproken met:

- Els van den Bent, docent Reinwardt academie
- Maaïke Lulofs, docent Hogeschool van Amsterdam
- Charles Jeurgens, hoogleraar Universiteit Leiden
- Ronald Grootveld, afdelingshoofd archieven Stadsarchief Rotterdam
- Jeroen van Oss, archiefinspecteur Stadsarchief Rotterdam
- Marens Engelhard, voorzitter BRAIN
- Fred van Kan, voorzitter KVAN
- Geert-Jan van Bussel, lector digital archiving and compliance HvA
- Riemer Knoop, lector cultureel erfgoed Reinwardt academie
- Pieter van Koetsveld, medewerker programma Archief2020, Nationaal Archief
- Theo Thomassen, hoogleraar Universiteit van Amsterdam
- Teus Eenkhoorn, directeur Reinwardt academie HKA
- Jelke Nijboer, manager sectie Informatie & Media van HVA-MIM
- Robbert-Jan Hageman, projectcoördinator Archief2020
- Anouk Baving, programmamanager Archief2020
- Klaartje Pompe, Noord-Hollands Archief
- Herman Oost, Noord-Hollands Archief
- Jan-Willem de Reus, DCMR
- Alex van Leeuwen, DCMR
- Eveline Wassink, DCMR
- Marinus Jordaan, DCMR
- Theodoor Fernhout, DCMR
- Tineke Rouschop, waterschap Brabantse Delta